

Kierunek studiów:	studia nad słowiańszczyzną wschodnią [Eastern Slavic Studies]	
Specjalność w ramach kierunku studiów:	UKRAINISTYKA Z JĘZYKIEM ROSYJSKIM I ANGIELSKIM [Ukrainian Studies with Russian and English Language]	
Specjalizacje w ramach kierunku studiów:	językoznawczo-tłumaczeniowa (SJT) [linguistics and translation]	literaturoznawczo-kulturoznawcza (SLK) [literature and culture]
Jednostka prowadząca kierunek:	KATEDRA UKRAINISTYKI	
przyporządkowanie do obszaru lub obszarów kształcenia:	STUDIA HUMANISTYCZNE Kierunek: STUDIA NAD SŁOWIAŃSZCZYNĄ WSCHODNIĄ należy do obszaru kształcenia w zakresie nauk humanistycznych. Program obejmuje wiedzę o języku, literaturze oraz kulturze i życiu społecznym Słowian Wschodnich w przeszłości i współcześnie z wyeksponowaniem ich specyfiki w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz wkładu w europejskie dziedzictwo kulturowe. Poszczególne zagadnienia są przedstawiane w oparciu o wiedzę teoretyczną o charakterze ogólnohumanistycznym oraz w aspekcie porównawczym.	
poziom kształcenia	STUDIA I STOPNIA	
Profil kształcenia	OGÓLNOAKADEMICKI Celem prowadzenia studiów na kierunku: STUDIA NAD SŁOWIAŃSZCZYNĄ WSCHODNIĄ jest wykształcenie specjalistów w zakresie literatur, kultur i języków wschodniosłowiańskich, mających świadomość odrębności Słowian Wschodnich, w szczególności w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Kształcenie opiera się na wiedzy filologicznej i kulturoznawczej, w znacznym stopniu przekazywanej z wykorzystaniem metod i narzędzi interdyscyplinarnych. Zdobyta wiedza w powiązaniu ze znajomością co najmniej jednego języka wschodniosłowiańskiego zapewniają absolwentowi możliwość świadomej i pełnej analizy dziedzictwa kulturowego Słowian Wschodnich.	
Forma studiów:	STUDIA STACJONARNE	
Czas trwania studiów:	TRZY LATA (SZEŚĆ SEMESTRÓW)	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	LICENCJAT studiów nad słowiańszczyzną wschodnią specjalność ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim	
Rekrutacja:	<i>Patrz Załącznik A:</i> A1. Wymagania stawiane kandydatom A2. Warunki i tryb rekrutacji A3. Zasady odpłatności A4. Przewidywana liczba studentów/limit przyjęć	
Cele kształcenia	<p>Celem studiów licencjackich na kierunku studia nad słowiańszczyzną wschodnią, specjalność ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim jest wykształcenie specjalistów w dziedzinie ukrainistyki posiadających szczegółową wiedzę dotyczącą historii, literatury, kultury, współczesności i języka Ukrainy, wyposażonych w praktyczne umiejętności, takie jak znajomość języka ukraińskiego na poziomie C1 oraz języka rosyjskiego na poziomie B2+ i angielskiego na poziomie B2+. Studia mają na celu przygotowanie absolwenta – ukraiństę władającego trzema językami obcymi.</p> <p>Studenci studiów licencjackich na specjalności ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim zyskują także wiedzę i umiejętności ogólnohumanistyczne, takie jak znajomość terminologicznej i metodologicznej specyfiki badań humanistycznych w dziedzinie językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz kulturoznawstwa.</p> <p>Otrzymują także wiedzę specjalistyczną z dziedziny językoznawstwa, literaturoznawstwa, kulturoznawstwa ukraińskiego oraz nauk ukraińskich rozwijających się poza granicami Ukrainy (dorobek emigracji ukraińskiej), a także podstawowe umiejętności analizy zjawisk kulturowych i językowych typowych dla Europy Wschodniej. Dzięki nauce języka ukraińskiego oraz dwóch pozostałych języków zyskują możliwości szerszego dzielenia się swoją wiedzą oraz doświadczeniem w Europie i w świecie. Studia prowadzone przez Katedrę Ukrainistyki kontynuują wieloletnią misję i strategię Wydziału. Nauczając uniwersalnych zasad komunikacji interkulturowej Katedra w swojej działalności podkreśla ważkość i dbałość o zachowanie tożsamości historyczno-kulturowej różnych państw, regionów i mniejszości narodowych Europy w duchu tolerancji i poszanowania ich praw.</p> <p>Wymienione wyżej umiejętności i kompetencje – zarówno te o charakterze ogólnym, jak i specjalistycznym – umożliwiają absolwentom studiów licencjackich na specjalności ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim kontynuowanie nauki na studiach II stopnia bądź podejmowanie pracy zawodowej w instytucjach kultury, instytucjach europejskich współpracujących z Ukrainą, organizacjach pozarządowych, mediach, szkolnictwie itp. Kwalifikacje nabyte w czasie studiów pozwalają absolwentom na wykonywanie, w sposób odpowiedzialny, różnych zawodów.</p>	
Informacja o jednostce prowadzącej studia:	Dzisiejsze badania pracowników Katedry Ukrainistyki dotyczą językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa ukraińskiego. Badania z zakresu językoznawstwa dotyczą: historii języka ukraińskiego, onomastyki polskiej i ukraińskiej, gramatyki języka ukraińskiego, etnolingwistyki,	

	<p>leksykografii, semantyki języka ukraińskiego, socjolingwistyki, problematyki statusu języka ukraińskiego, dydaktyki języka ukraińskiego jako obcego. Badania z literaturoznawstwa i kulturoznawstwa skupiają się wokół zagadnień związanych z: literaturą ukraińską doby Rusi Kijowskiej, baroku i neobaroku, okresu romantyzmu i realizmu, z ukraińską literaturą emigracyjną i odrodzeniem ukraińskiego życia literackiego w niemieckich obozach dla uchodźców w latach 1945–1948, z literaturą współczesną – specyfiką dyskursu feministycznego, tematyką polsko-ukraińskich związków literackich i kulturowych oraz z antropologią literatury.</p> <p>Wyniki prac badawczych prezentowane są m.in. na międzynarodowych konferencjach naukowych organizowanych przez jednostkę, na konferencjach organizowanych przez ukraińskie placówki naukowe w Ukrainie, w Europie i USA oraz w postaci artykułów zamieszczanych na łamach szeregu czasopism zajmujących się problematyką wschodniosłowiańską. Owocem prac badawczych prowadzonych w Katedrze jest znaczący i systematycznie pomnażany dorobek naukowy: monografie, podręczniki, opracowania leksykograficzne, artykuły oraz nowa seria wydawnicza „Studia Ukrainica Varsoviensia” (pod red. dr hab. I. Mytnik). Do ostatnich publikacji książkowych należą między innymi: Ireny Mytnik, <i>Antroponimia Wołynia w XVI-XVII w.</i>, Warszawa 2010; Iryny Kononenko, <i>Ukrajńska ta polska mowy: kontrastywne dosлідzennia</i> (monografia, w języku ukraińskim i polskim), Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2012; Vitalija Perkuna, <i>Katalog pieczęci z ziem ukraińskich ze zbiorów prof. Mariana Gumowskiego</i>, Warszawa 2011; Svitłany Romaniuk, <i>Struktura kategorii temporalności we współczesnym języku ukraińskim</i>, (j. ukraiński), Warszawa 2012; Lidii Stefanowskiej, <i>Mission Impossible: MUR i odrodzenie ukraińskiego życia literackiego w obozach dla uchodźców na terytorium Niemiec 1945-1948</i>, Warszawa 2013, Iryny Kononenko, Ireny Mytnik, Elżbiety Wasiak, <i>Słownik tematyczny polsko-ukraiński</i> (w języku polskim, ukraińskim), Warszawa PWN 2010; Sebastiana Delury, Urszuli Drobiszewskiej, Iryny Kononenko, Ireny Mytnik, Switłany Romaniuk, Elżbiety Wasiak, Marty Zambrzyckiej, <i>Z ukraińskim na ty, podręcznik do nauki języka ukraińskiego, poziom średniozaawansowany</i>, cz. 1, Warszawa 2012.</p> <p>Wyrazem aktywności naukowej pracowników jest także ich czynny udział w organizacjach i towarzystwach naukowych, jak również realizacja wspólnych projektów naukowych z ośrodkami akademickimi na Ukrainie i w krajach Unii Europejskiej (Niemcy, Słowacja, Węgry).</p> <p>Wyniki prowadzonej przez pracowników Katedry Ukrainistyki działalności naukowo-badawczej mają bezpośredni wpływ na kształtowanie programów nauczania. Sylabusy przedmiotów fakultatywnych oraz wykładów przedmiotowych oferowanych przez jednostkę powstają w oparciu o publikacje pracowników Katedry. Szczegółowymi wnioskami wynikającymi z prowadzonych badań własnych oraz badań statutowych poszczególni wykładowcy dzielą się ze studentami podczas prowadzonych przez siebie seminariów magisterskich i konsultacji licencjackich.</p>
Kosztorys studiów zawierający kalkulację kosztów i wysokość opłat na studiach płatnych:	<i>Studia nie są płatne (odpłatność dla cudzoziemców regulowana jest odrębnymi przepisami)</i>

ZASADY REKRUTACJI

A1. Wymagania stawiane kandydatom

Katedra Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego oferuje studia na kierunku studia nad słowiańszczyzną wschodnią specjalność ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim dla wszystkich, którzy pragną poszerzyć swoją wiedzę humanistyczną, poznać kulturę i język Ukrainy oraz nabyć umiejętności również z języka rosyjskiego oraz angielskiego, które są pomocne w wykorzystywaniu wiedzy o specyfice Europy Wschodniej w szerszej przestrzeni europejskiej i światowej. Na studia przyjmujemy też osoby, które wykazują pewną znajomość tych języków.

A2. Warunki i tryb rekrutacji

Zasady kwalifikacji:

Limit miejsc: 60

Kandydaci z nową maturą 2005 – 2013

Przedmioty obowiązkowe			Przedmiot dodatkowy	Przedmiot dodatkowy
Język polski P. podstawowy x 0.6 albo P. rozszerzony x 1	Matematyka P. podstawowy x 0.6 albo P. rozszerzony x 1	Jeden język obcy nowożytny: j. angielski, j. francuski, j. niemiecki, j. hiszpański, j. włoski, j. rosyjski, j. słowacki, j. szwedzki, j. portugalski P. podstawowy x 0.6 albo P. rozszerzony x 1	Przedmiot nieobowiązkowy Język obcy nowożytny (inny niż w kolumnie 3.) P. rozszerzony x 1	Przedmiot nieobowiązkowy Język polski P. rozszerzony x 1.
Waga = 25 %	waga = 5%	waga = 25%	waga = 20%	waga = 25%

Kandydaci ze starą maturą

Kandydaci będą kwalifikowani zgodnie z uchwałą ogólną.

Kandydaci z Maturą Międzynarodową (IB) i Maturą Europejską (EB)

Kandydaci z Maturą Międzynarodową (IB) oraz Maturą Europejską (EB) będą kwalifikowani na podstawie zasad obowiązujących osoby legitymujące się polską nową maturą. Kandydaci muszą posiadać na maturze wynik z języka polskiego lub potwierdzać znajomość w zakresie języka polskiego w rozmowie kwalifikacyjnej (Rozmowa odbywa się przed komisją rekrutacyjną KU).

Dodatkowy egzamin wstępny (tzw. sprawdzian predyspozycji)

Forma egzaminu: nie dotyczy

Zagadnienia egzaminacyjne: nie dotyczy

Kandydaci z maturą zagraniczną (w tym cudzoziemcy i stypendyści RP)

Limit miejsc: 3 do 20 w ramach przyjęć

Zasady kwalifikacji: Dla kandydatów legitymujących się maturą zagraniczną przewidziany jest dodatkowy egzamin, służący sprawdzeniu umiejętności zrozumienia tekstu i wypowiedzi w języku polskim oraz ogólnej orientacji w zagadnieniach ukraińskich.

Forma egzaminu: ustny

Zagadnienia egzaminacyjne: Współczesna kultura ukraińska. Folklor ukraiński. Spuścizna Rusi Kijowskiej w kulturze Ukraińców. Uniwersytety na Ukrainie. Język ukraiński wśród innych języków słowiańskich. Historia i rozwój języka ukraińskiego. Literatura XIX i XX wieku – wybitne postacie i ich twórczość. Twórczość współczesnych pisarzy. Wielki Głód na Ukrainie w latach 1932-1933. Ukraina w składzie Związku Radzieckiego. Mass media ukraińskie – czasopisma, gazety, inne źródła informacji.

Studia równoległe i przeniesienia z innych uczelni

Limity miejsc: studia równoległe – 3, przeniesienia – 3

Zasady kwalifikacji na studia równoległe

Warunkiem podjęcia studiów równoległych na studiach I stopnia (licencjackich) w Katedrze Ukrainistyki przez studentów innych kierunków lub specjalności jest:

- 1) zaliczenie co najmniej pierwszego roku studiów na kierunku macierzystym;
- 2) uzyskanie w roku akademickim 2012/2013 średniej co najmniej 3.5. na kierunku macierzystym;
- 3) w przypadku osób przyjętych na drugi rok studiów w Katedrze Ukrainistyki uzupełnienie, w określonym przez Kierownika Katedry terminie, różnic programowych.

Zasady kwalifikacji na studia w trybie przeniesienia

Aby zostać przyjętym w trybie przeniesienia, student innej uczelni musi wypełnić obowiązki wynikające z przepisów Regulaminu obowiązującego w macierzystej uczelni kandydata.

Warunkiem koniecznym jest też odpowiednia średnia ocen ze studiów, która nie może być niższa niż 3.5.

Student ubiegający się o przeniesienie zobowiązany jest również do uzupełnienia w określonym terminie całości różnic programowych. Zgodę na przeniesienie wyraża Dziekan WLS na wniosek Kierownika Katedry Ukrainistyki.

Ulgi dla laureatów i finalistów olimpiad szczebla centralnego (uchwalane na lata 2012-2013, 2013-2014 oraz 2014-2015)

Przyznanie maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania w postępowaniu kwalifikacyjnym. Brani są pod uwagę laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych językowych i historycznych, m.in. Olimpiada Języka Francuskiego, Olimpiada Języka Białoruskiego, Ogólnopolska Olimpiada Języka Niemieckiego, Ogólnopolska Olimpiada Języka Angielskiego, Olimpiada Języka Rosyjskiego, Olimpiada Języka Łacińskiego i Kultury Antycznej, Ogólnopolska Olimpiada Historyczna, Wiedza o społeczeństwie, Wiedza o Polsce i Świecie Współczesnym, Olimpiada Literatury i Języka Polskiego.

A3. Przewidywana liczba studentów/limit przyjęć

60

Program studiów

Uzyskanie dyplomu licencjackiego w Katedrze Ukrainistyki wymaga zaliczenia wszystkich objętych programem studiów przedmiotów i zdobycia odpowiedniej liczby punktów ECTS – **180**, w tym do wyboru: **60,5**.
Studenta obowiązuje rozliczenie semestralne.

Plan studiów

Program: Studia dzienne pierwszego stopnia
 Etap: I semestr I roku; II semestr I roku – I ROK

L.p.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin		Liczba godz. tygodniowo		Forma zaliczenia		Punkcja ECTS	
			1	2	1	2	1	2	1	2
	SEMESTR									
1	Wstęp do literaturoznawstwa / Poetyka (<i>do wyboru</i>) [*]	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
2	Konwersatorium ze współczesnej literatury ukraińskiej ³⁾	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	3	–
3	Literatura staroruska i dawna ukraińska do XVIII w.	W + ĆW	–	30	–	4	–	egzamin		2
4	Wstęp do językoznawstwa	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
5	Gramatyka opisowa języka ukraińskiego (fonetyka i morfologia) [I]	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
6	Gramatyka opisowa języka ukraińskiego (fonetyka i morfologia) [II]	K	–	30	–	2	–	egzamin		2
7	Gramatyka języka staro-cerkiewno-słowiańskiego	K	–	30	–	2	–	egzamin		2
8	Wprowadzenie do problematyki akwizycji i nauki języka / Wybrane zagadnienia ze składni języka ukraińskiego (<i>do wyboru</i>)	K	–	30	–	2	–	zal. na ocenę		3
9	Historia Ukrainy [I] / Dzieje ukraińskiej idei narodowej (<i>do wyboru</i>)	W	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
10	Historia Ukrainy [II] / Dzieje ukraińskiej idei narodowej (<i>do wyboru</i>)	W	–	30	–	2	–	zal. na ocenę		2
11	Wstęp do kulturoznawstwa z antropologią	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	3	–
12	Wiadomości o współczesnej Ukrainie / Realioznawstwo ukraińskie (<i>do wyboru</i>)	K	30	30	2	2	zal. na ocenę	zal. na ocenę	3	2
13	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [I]	ĆW	120	–	8	–	egzamin	–	8	–
14	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [II]	ĆW	–	120	–	8	–	egzamin		8
15	Praktyczna nauka języka rosyjskiego [II]	ĆW	–	60	–	4	–	egzamin	–	4
16	Praktyczna nauka języka angielskiego	ĆW	60	–	4	–	egzamin	–	4	–
17	Praktyczna nauka języka angielskiego [II]	ĆW	–	60	–	4	–	egzamin	–	4
18	Podstawy ochrony własności intelektualnej	W	–	4	–	4	–	zaliczenie		0,5
19	Szkolenie z zakresu BHP	W	4		4		zaliczenie	–	0,5	
20	Lektorat języka obcego nowożytnego (fakultatywnie) [†]									
21	Wychowanie fizyczne	ĆW	30	30	2	2	zaliczenie	zaliczenie	0,5	0,5
OGÓLEM			424	454	32	36			30	30

^{*} Przedmiot *do wyboru* jest uruchamiany, jeśli wybierze go co najmniej połowa studentów.

[†] Przedmiot „Lektorat języka obcego nowożytnego” jest przedmiotem fakultatywnym. Zgodnie z uchwałą Senatu UW (nr 119 z dn. 17.VI.2009) student może uczestniczyć w lektoracie języka obcego nowożytnego w wymiarze 240 godz. Zapisy na lektoraty odbywają się w trybie rejestracji żetonowej.

Program: Studia dzienne pierwszego stopnia
 Etap: I semestr II roku; II semestr II roku – II ROK

L.p.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin		Liczba godz. tygodniowo		Forma zaliczenia		Punktacja ECTS	
			3	4	3	4	3	4	3	4
	SEMESTR		3	4	3	4	3	4	3	4
1	Literatura ukraińska XIX w. [I]	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
2	Literatura ukraińska XIX w. [II]	K	–	30	–	2	–	egzamin	–	2
3	Analiza i interpretacja tekstu literackiego / Wybrane zagadnienia z metodologii badań literackich (do wyboru)	ĆW	–	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	1,5
4	Gramatyka historyczna języka ukraińskiego z elementami historii ukraińskiego języka literackiego [I]	K	–	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	1,5
5	Składnia języka ukraińskiego / Wybrane zagadnienia z morfologii języka ukraińskiego (do wyboru)	W + ĆW	30	–	2	–	egzamin	–	2	–
6	Kultura i stylistyka języka polskiego	ĆW	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	1,5	–
7	Historia kultury ukraińskiej z elementami folkloru [I] / Etnografia Ukrainy (do wyboru)	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
8	Historia kultury ukraińskiej z elementami folkloru [II] / Etnografia Ukrainy (do wyboru)	K	–	30	–	2	–	egzamin	–	2
9	Historia filozofii	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	3	–
10	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [III]	ĆW	120	–	8	–	egzamin	–	8	–
11	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [IV]	ĆW	–	120	–	8	–	egzamin	–	8
12	Praktyczna nauka języka rosyjskiego [III]	ĆW	60	–	4	–	egzamin	–	4	–
13	Praktyczna nauka języka rosyjskiego [IV]	ĆW	–	90	–	4	–	egzamin	–	4
14	Praktyczna nauka języka angielskiego [III]	ĆW	60	–	4	–	egzamin	–	4	–
15	Praktyczna nauka języka angielskiego [IV]	ĆW	–	60	–	4	–	egzamin	–	4
16	Lektorat języka obcego nowożytnego (fakultatywnie)									
17	Egzamin certyfikacyjny z języka obcego nowożytnego								–	2
18	Przedmioty ogólnouniwersyteckie ‡		30	30	3	3	zal. na ocenę	zal. na ocenę	3	3
19	Wychowanie fizyczne	ĆW	30	30	2	2	zaliczenie	zaliczenie	0,5	0,5
20	Technologia informacyjna 1)	LAB	–	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	1,5
OGÓLEM			450	480	31	31			30	30

‡ Przedmioty ogólnouniwersyteckie: W ciągu drugiego roku studiów licencjackich student jest zobligowany do uzyskania 6 punktów ECTS z przedmiotów ogólnouniwersyteckich. Na przedmioty ogólnouniwersyteckie obowiązują indywidualne zapisy w trybie rejestracji żetonowych. Szczegóły zajęć – ilość godzin w semestrze, formę zaliczenia, miejsce i terminy odbywania zajęć oraz koordynatora przedmiotu – ustalają jednostki dedykujące dany przedmiot.

Program: Studia dzienne pierwszego stopnia
Etap: I semestr III roku; II semestr III roku – III ROK

L.p.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin		Liczba godz. tygodniowo		Forma zaliczenia		Punkcja ECTS	
			5	6	5	6	5	6	5	6
	SEMESTR									
1	Literatura ukraińska XX w. [I]	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
2	Literatura ukraińska XX w. [II]	K	–	30	–	2	–	egzamin		2
3	Gramatyka kontrastywna / Wybrane zagadnienia z fonetyki języka ukraińskiego (<i>do wyboru</i>)	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	3	
4	Turystyka kulturowa / Folklor ukraiński (<i>do wyboru</i>)	K	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
5	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [V]	ĆW	90	–	6	–	egzamin	–	4	–
6	Praktyczna nauka języka ukraińskiego [VI]	ĆW	–	90	–	6	–	egzamin		4
7	Praktyczna nauka języka ukraińskiego – język biznesu	ĆW	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
8	Praktyczna nauka języka ukraińskiego – język turystyki	ĆW	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	
9	Warsztaty tłumaczeniowe ukraińsko-polskie	ĆW	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
10	Warsztaty tłumaczeniowe rosyjsko-polskie	ĆW	–	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2
11	Warsztaty tłumaczeniowe angielsko-polskie	ĆW	–	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2
12	Praktyczna nauka języka rosyjskiego [V]	ĆW	90	–	3	–	egzamin	–	3	–
13	Praktyczna nauka języka rosyjskiego [VI]	ĆW	–	60	–	4	–	egzamin		3
14	Praktyczna nauka języka angielskiego [V]	ĆW	60	–	2	–	egzamin	–	2	–
15	Praktyczna nauka języka angielskiego [VI]	ĆW	–	60	–	2	–	egzamin		2
16	Przedmioty ogólnouniwersyteckie §		30		2		zal. na ocenę		3	
17	*Lektorat języka obcego nowożytnego (fakultatywnie)									
18	Seminarium licencjackie	SL	30	30	2	2	zaliczenie	zaliczenie	3	3
19	Praca licencjacka									10
SPECJALIZACJA JĘZYKOZNAWCZO-TŁUMACZENIOWA (SJT) – do wyboru										
20a	Leksyka i słownictwo języka ukraińskiego	W	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	–
21a	Teoria przekładu	W		30	–	2	–	zal. na ocenę		2
SPECJALIZACJA LITERATUROZNAWCZO-KULTUROZNAWCZA (SLK) – do wyboru										
20b	Animacja kultury	W	30	–	2	–	zal. na ocenę	–	2	
21b	Współczesne teorie literatury	W		30	VI	2	–	zal. na ocenę		2
OGÓLEM (*bez przedmiotów fakultatywnych)			510	360	30	22			30	30

§ Przedmioty ogólnouniwersyteckie: w ciągu trzeciego roku studiów licencjackich student jest zobligowany do uzyskania 3 punktów ECTS z przedmiotów ogólnouniwersyteckich.

MODUŁ GLOTTODYDAKTYCZNY
(fakultatywny) *

UWAGA: OD ROKU 2015/2016 REALIZACJA MODUŁU GLOTTODYDAKTYCZNEGO ZOSTAJE WSTRZYMANA DO ODWOŁANIA

Specjalność:	UKRAINISTYKA Z JĘZYKIEM ROSYJSKIM I ANGIELSKIM	UKRAINISTYKA Z JĘZYKIEM ROSYJSKIM I ANGIELSKIM
Profil kształcenia:	ogólnoakademicki	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia:	studia pierwszego stopnia	studia drugiego stopnia
Forma studiów:	studia stacjonarne	studia stacjonarne
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	licencjat w zakresie ukrainistyki z językiem rosyjskim i angielskim	magister w zakresie ukrainistyki z językiem rosyjskim i angielskim
Obszar kształcenia:	studia humanistyczne	studia humanistyczne
Czas trwania:	trzy lata (6 semestrów)	dwa lata (4 semestry)

Specjalizacja nauczycielska jest specjalizacją dodatkową, realizowaną fakultatywnie. Warunkiem uruchomienia specjalizacji jest minimalna liczba osób wynosząca 12 studentów. Kształcenie na studiach I stopnia obejmuje jednocześnie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu oraz do nauczania w szkole podstawowej (kl.1-6). Studenci powinni zaliczyć na II roku studiów (w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych) praktykę pedagogiczną w szkole podstawowej.

Wykaz przedmiotów oraz przewidywane efekty kształcenia, obowiązująca liczba godzin wynika z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Pełne uprawnienia pedagogiczne absolwent nabywa po zaliczeniu modułów glottodydaktycznych na obu stopniach studiów.

Absolwenci studiów I stopnia posiadający przygotowanie merytoryczne do nauczania języka ukraińskiego, a nieposiadający przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego mają możliwość uzupełnienia przedmiotów specjalizacji zawodowej nauczycielskiej ze studiów I stopnia na studiach II stopnia.

W skład Modułu: Specjalizacja nauczycielska (przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu) wchodzi – zgodnie z opisem efektów kształcenia - przedmioty kierunkowe realizowane na stacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia na specjalności: ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim, profil ogólnie akademicki.

I. Opis efektów kształcenia

1. Ogólne efekty kształcenia

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent:

- 1) posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania - uczenia się;
- 2) posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystywaniu;
- 3) posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów;
- 4) wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów;
- 5) umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces;
- 6) charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności;
- 7) jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

2. Szczegółowe efekty kształcenia

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent:

- 1) posiada wiedzę na temat:
  - a) rozwoju człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych,
  - b) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności pedagogicznej (dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej), oraz ich prawidłowości i zakłóceń,
  - c) wychowania i kształcenia, w tym ich filozoficznych, społeczno-kulturowych, psychologicznych, biologicznych i medycznych podstaw,
  - d) współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów,
  - e) głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących,
  - f) projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju,
  - g) struktury i funkcji systemu edukacji - celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych,
  - h) podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych,
  - i) specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
  - j) metodyki wykonywania zadań - norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych, w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych),
  - k) bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie,
  - l) projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego,
  - m) etyki zawodu nauczyciela;
- 2) w zakresie umiejętności:
  - a) potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,
  - b) potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz psychologii do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji,
  - c) potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych,

- d) potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii,
- e) posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków,
- f) posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej,

- g) potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z odpowiednimi etapami edukacyjnymi,
- h) potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej,
- i) potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespołem wychowawczym, klasowym),
- j) potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie,
- k) potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,
- l) potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności,
- m) potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów,
- n) potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne,
- o) potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- a) ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych),
- b) jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela,
- c) ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- d) ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka,
- e) ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów,
- f) odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze),
- g) jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły;

4) w zakresie języka ukraińskiego:

- a) ma umiejętności w zakresie nauczania języka ukraińskiego w przedszkolach i szkole podstawowej, do nauczania którego uzyskuje przygotowanie, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;

5) w zakresie technologii informacyjnej - posiada:

- a) podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji,
- b) umiejętność zróżnicowanego wykorzystywania technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej;

6) w zakresie emisji głosu - posiada:

- a) podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i patologii narządu mowy,

- b) wykształcone prawidłowe nawyki posługiwania się narządem mowy;
 7) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - posiada niezbędną wiedzę z zakresu zasad bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna.

II. Opis procesu i organizacji kształcenia

Katedra Ukrainistyki prowadzi kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkole podstawowej w ramach trzech modułów kształcenia:

I. przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu – języka ukraińskiego w przedszkolu oraz na I i II etapach kształcenia; przygotowanie merytoryczne -zgodnie z opisem efektów kształcenia dla realizowanego kierunku studia nad słowiańszczyzną wschodnią, ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim.

II. przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

III. przygotowanie w zakresie dydaktycznym

Realizacja modułów kształcenia

Poziom kształcenia	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin	II ROK				III ROK				Forma zaliczenia	Punkty ECTS
			Semestr 3 (zimowy)		Semestr 4 (letni)		Semestr 5 (zimowy)		Semestr 6 (letni)			
			W	ĆW	W	ĆW	W	ĆW	W	ĆW		
STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA	Wprowadzenie do psychologii	60	2	2							egzamin	4
	Psychologia dziecka w wieku przedszkolnym i szkolnym	30			2						egzamin	2
	Wprowadzenie do pedagogiki	30			2						egzamin	2
	Pedagogika w sytuacji nauczania szkolnego i przedszkolnego	30					2				egzamin	2
	Podstawy dydaktyki	30			2						egzamin	2
	Emisja głosu	30								2	zaliczenie na ocenę	2
	Metodyka nauczania języka ukraińskiego I	30			2						zaliczenie na ocenę	2
	Metodyka nauczania języka ukraińskiego II	60					2	2			egzamin	4
	Praktyka z pedagogiki	30									zaliczenie na ocenę	2
	Praktyka regularna (ciągła)	120									zaliczenie na ocenę	3
	RAZEM studia I stopnia	450	2	2	8		4	2		2		25 ECTS
			4		8		6		2			

Realizacja modułu 2 i 3 powinna trwać 3 semestry. Moduł 3 jest realizowany po module 2.

Absolwent studiów pierwszego stopnia posiadający przygotowanie merytoryczne do nauczania języka ukraińskiego (prowadzenia zajęć), a nieposiadający przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego, w toku studiów drugiego stopnia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela realizuje moduł 1, 2 i 3 w zakresie zapewniającym przygotowanie do nauczania na odpowiednich etapach edukacyjnych.

Moduł 1: Przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć)

Charakterystyka modułu

Przygotowanie merytoryczne do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu (edukacja przedszkolna) oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej (I etap edukacyjny) jest uwarunkowane opanowaniem przez studenta wiedzy, wykazaniem się umiejętnościami oraz kompetencjami społecznymi zgodnie z opisem efektów kształcenia dla realizowanego specjalności ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim – Patrz *Załącznik B1* . Ponadto w ramach drugiego modułu rozwija swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w zakresie pedagogiki lub innych zapewniających przygotowanie do pracy w obszarze edukacji elementarnej, których efekty kształcenia uwzględniają nabycie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu języka ukraińskiego, matematyki oraz przyrody (w tym umiejętności tworzenia tekstów, prowadzenia rozumowań matematycznych, ilustracji zjawisk przyrody za pomocą doświadczeń). Nabycie tych kompetencji jest niezbędne do realizacji Podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego. Kształcenie obejmuje jednocześnie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej.

Przygotowanie merytoryczne do wykonywania zawodu nauczyciela w szkole podstawowej (II etap edukacyjny – kl. IV –VI) obejmuje działy językoznawstwa i literaturoznawstwa ukraińskiego zgodnie z opisem efektów kształcenia dla realizowanego kierunku studiów: ukrainistyka z językiem rosyjskim i angielskim, w zakresie umożliwiającym przygotowanie merytoryczne do realizacji szczegółowych wymagań określonych w Podstawie programowej kształcenia ogólnego – II etap edukacyjny – kl. IV –VI.

Moduł 2: Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

Charakterystyka modułu

1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne obejmuje opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii i pedagogiki (z elementami pedagogiki specjalnej).
2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych obejmuje szczegółowe przygotowanie w zakresie psychologii i pedagogiki do pracy z uczniami na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

3. Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się równoległe z realizacją komponentu 2 tego modułu. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Wiedza teoretyczna stanowi podstawę do nabywania praktycznych umiejętności potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela.

Treści kształcenia

Ad 1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

1.1. Podstawowe pojęcia psychologii. Procesy poznawcze. Spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji. Mowa. Myślenie i rozumowanie. Uczenie się i pamięć. Uwaga. Emocje i motywacja w procesach regulacji zachowania. Zdolności i uzdolnienia.

1.2. Rozwój fizyczny i psychiczny (poznawczy, emocjonalny, społeczny). Modele rozwoju. Biologiczne i społeczne czynniki rozwoju. Fazy rozwoju. Rozwój wybranych funkcji psychicznych. Rozwój i kształtowanie osobowości. Rozwój a wychowanie.

1.3. Teorie i struktura osobowości. Psychologia różnic indywidualnych - różnice w zakresie inteligencji, temperamentu i stylu poznawczego.

1.4. Poznanie i spostrzeganie społeczne. Postawy, stereotypy, uprzedzenia. Zachowania społeczne i ich uwarunkowania. Sytuacja interpersonalna. Empatia. Zachowania asertywne, agresywne i uległe. Stres i radzenie sobie z nim. Porozumiewanie się ludzi w instytucjach. Reguły współdziałania.

1.5. Psychologiczne koncepcje człowieka a interpretacja zachowań ucznia i sytuacji w szkole. Kontekst psychologiczny projektowania procesów edukacyjnych.

1.6. Wychowanie a rozwój. Funkcje wychowania. Proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika. Przymus i swoboda w wychowaniu. Wychowanie jako urabianie i jako wspomaganie rozwoju. Wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne. Wychowanie a manipulacja. Podmiotowość w wychowaniu. Podstawowe środowiska wychowawcze: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła. Style i postawy wychowawcze. Konteksty wychowania. Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania.

1.7. Szkoła jako instytucja wychowawcza. Środowisko społeczne klasy i szkoły. Autokratyzm i demokracja w szkole. Proces i wzorce komunikowania się na terenie szkoły. Ukryty program szkoły. Postawy nauczycieli i uczniów. Kształtowanie i zmiana postaw. Praca z grupą rówieśniczą. Tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole. Plan pracy wychowawczej. Metody wychowawcze i ich skuteczność. Umiejętności wychowawcze. Trudności wychowawcze. Konflikty w klasie i w rodzinie. Błędy wychowawcze. Granice i mierniki oddziaływań wychowawczych. Kryzys szkoły. Pozaszkolne instytucje wychowawcze i resocjalizacyjne. Współpraca rodziny i szkoły. Współpraca szkoły ze środowiskiem.

1.8. Zawód nauczyciela. Role zawodowe nauczyciela. Wzór osobowy, postawa i kunszt nauczycielski. Powinności nauczyciela i rozwój profesjonalny. Program wewnętrzny nauczyciela. Przygotowanie zawodowe nauczyciela. Wiedza prywatna, potoczna a wiedza naukowa nauczyciela. Etyka nauczycielska. Odpowiedzialność prawna opiekuna, nauczyciela, wychowawcy. Uczenie się w miejscu pracy. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe jako warunki awansu zawodowego. Uczenie się przez całe życie nauczycieli. Wypalenie zawodowe nauczycieli - przyczyny, symptomy, strategie zaradcze. Choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela - profilaktyka.

1.9. Komunikacja i kultura języka. Procesy komunikowania się. Bariery komunikacji. Media i ich wpływ wychowawczy. Nauczyciel w procesie komunikacji - autoprezentacja,

1.10. aktywne słuchanie, efektywne nadawanie. Komunikacja niewerbalna. Porozumiewanie się emocjonalne w klasie. Style komunikowania się uczniów i nauczyciela. Bariery komunikacyjne w klasie. Porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych. Fizyczne aspekty komunikacji werbalnej i emisja głosu - budowa, działanie i ochrona narządu mowy.

1.10. Poznanie uczniów. Techniki i ich ograniczenia, kwestie etyczne. Sposoby funkcjonowania uczniów w klasie. Pozycja społeczna ucznia w klasie. Typy uczniów. Uczeń szczególnie uzdolniony. Inny i obcy. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Trudności i niepowodzenia szkolne. Międzynarodowe i krajowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnością.

1.11. Pojęcie normy i patologii. Zaburzenia rozwojowe, zaburzenia zachowania (w tym zespół nadpobudliwości psychoruchowej), zaburzenia emocjonalne (w tym lęki i fobie). Zaburzenia lękowe i nastroju. Zaburzenia osobowości. Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna). Uzależnienia (w tym od środków psychoaktywnych i komputera). Zaburzenia odżywiania. Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną. Niepełnosprawność fizyczna i intelektualna oraz jej konsekwencje psychologiczne. Zaburzenia w procesie rozwoju językowego. Całościowe zaburzenia w rozwoju.

1.12. Profilaktyka w szkole. Konstruowanie klasowych i szkolnych programów profilaktycznych. Promocja i ochrona zdrowia uczniów. Diagnostyka nauczycielska. Podstawowe techniki diagnostyczne w pedagogice. Uwarunkowania procesu diagnostycznego. Rozpoznawanie i ocena poziomu rozwoju ucznia. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna - regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia. Postępowanie pedagogiczne z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pomoc uczniowi z problemami zdrowotnymi - choremu przewlekłe i niepełnosprawnemu. Współpraca z rodzicami ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i specjalistami pracującymi z uczniem.

Ad 2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych

2.1. Edukacja przedszkolna i I etap edukacyjny (klasy I - III szkoły podstawowej)

2.1.1. Sylwetka rozwojowa dziecka w wieku poniemowlęcym, przedszkolnym i wczesnym wieku szkolnym. Rozwój fizyczny i motoryczny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny. Lateralizacja, kształtowanie się stronności ciała, modele lateralizacji.

2.1.2. Zabawa jako podstawowa forma aktywności dziecka. Typy zabaw. Rola osób dorosłych w aktywności zabawowej dziecka.

2.1.4. Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna jako subdyscypliny pedagogiki - ich cele, zadania i funkcje. Nowe doktryny i paradygmaty w pedagogice wczesnoszkolnej. Zasady, metody i formy pracy opiekuńczo-wychowawczej z dzieckiem w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Poszanowanie godności dziecka.

2.1.5. Adaptacja dziecka w przedszkolu i w szkole. Przygotowanie dziecka do nauki w szkole. Obowiązek szkolny. Samodzielność i niesamodzielność dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Uspołecznienie dziecka, dziecko w grupie rówieśniczej. Pozycja społeczna dziecka w grupie. Koleżeństwo i przyjaźń. Konflikty między dziećmi.

2.1.6. Praca opiekuńczo-wychowawcza z dziećmi w przedszkolu i w szkole. Program wychowawczy. Edukacja zdrowotna, programy profilaktyczne. Wychowanie do zgodnego współdziałania z rówieśnikami (w tym o odmiennych możliwościach fizycznych i intelektualnych) i dorosłymi. Rozwijanie u dzieci umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji. Współbycie z innym, integracja. Kształtowanie u dzieci umiejętności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Kształtowanie odporności emocjonalnej.

2.1.7. Dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u dzieci a ich funkcjonowanie w grupie rówieśniczej. Zaburzenia zachowania. Dziecko nieśmiałe i nadpobudliwe.

2.1.8. Dojrzałość szkolna. Pojęcie, składniki, diagnozowanie. Kontrowersje.

2.1.9. Bezpieczeństwo dzieci w przedszkolu, szkole i poza ich terenem (zajęcia terenowe, wycieczki). Ochrona zdrowia dziecka. Edukacja dla bezpieczeństwa - dbałość o bezpieczeństwo własne oraz innych.

2.1.10. Współpraca przedszkola i szkoły ze środowiskiem i nauczyciela z rodzicami dzieci.

2.2. II etap edukacyjny (klasy IV - VI szkoły podstawowej)

2.2.1. Sylwetka rozwojowa dziecka we wczesnym i późnym wieku szkolnym. Rozwój fizyczny i motoryczny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny. Zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania.

2.2.2. Formy aktywności dziecka - nauka i zabawa. Rozwój zainteresowań. Poszerzanie autonomii i samodzielności. Uspołecznienie dziecka, kontakty rówieśnicze. Pozycja społeczna dziecka w grupie. Znaczenie grupy rówieśniczej dla dziecka. Koleżeństwo i przyjaźń. Konflikty z rówieśnikami, rodzicami i wychowawcami. Rola osób znaczących i autorytetów. Zmiana autorytetów, kryzys autorytetu nauczyciela i rodzica. Bunt okresu dorastania i jego funkcje. Zagrożenia dzieci i młodzieży: agresja, przemoc, uzależnienia, grupy nieformalne.

2.2.3. Progi edukacyjne. Adaptacja w zmieniającej się rzeczywistości szkolnej, pierwsze wybory edukacyjne. Wstępna orientacja zawodowa. Ambicje i aspiracje. Motywacja.

2.2.4. Praca opiekuńczo-wychowawcza nauczyciela na II etapie edukacyjnym. Program wychowawczy. Edukacja zdrowotna, programy profilaktyczne. Tworzenie klimatu wychowawczego. Dynamika grupy uczniowskiej. Współpraca i współdziałanie uczniów. Rozwiązywanie konfliktów, mediacje. Stymulowanie rozwoju społeczno-moralnego dzieci.

2.2.5. Dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u dzieci a ich funkcjonowanie w grupie rówieśniczej. Zaburzenia zachowania. Dziecko nieśmiałe i nadpobudliwe.

2.2.6. Bezpieczeństwo dzieci w szkole i poza szkołą (zajęcia terenowe, wycieczki). Ochrona zdrowia dziecka. Edukacja dla bezpieczeństwa - dbałość o bezpieczeństwo własne oraz innych.

2.2.7. Współpraca szkoły ze środowiskiem i nauczyciela z rodzicami dzieci.

Ad 3. Praktyka

W trakcie praktyki następuje kształtowanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych przez:

1) zapoznanie się ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;

2) obserwowanie:

- a) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów,
- b) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) - dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku),
- d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
- e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
- f) sposobu integrowania przez opiekuna praktyk różnej działalności, w tym opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej,
- g) dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw dzieci i młodzieży,
- h) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie;

3) współdziałanie z opiekunem praktyk w:

- a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
- b) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
- c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- d) podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

4) pełnienie roli opiekuna-wychowawcy, w szczególności:

- a) diagnozowanie dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie,
  - b) poznawanie uczniów i wychowanków, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
  - d) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grupy i poszczególnych uczniów i wychowanków w grupie,
  - e) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów i wychowanków,
  - f) organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
  - g) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizowanie pracy uczniów i wychowanków w grupach zadaniowych,
  - h) podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami i wychowankami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
  - h) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad,
  - i) sprawowanie opieki nad uczniami i wychowankami poza terenem przedszkola, szkoły lub placówki;
- 5) analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:

- a) prowadzenie dokumentacji praktyki,
- b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- c) ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
- d) ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,

- e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań,
- f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

Moduł 3: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym

Charakterystyka modułu (Metodyka języka ukraińskiego i Praktyki pedagogiczne)

1. Podstawy dydaktyki obejmują opanowanie podstawowej wiedzy i umiejętności z zakresu dydaktyki ogólnej (z elementami dydaktyki specjalnej).
  2. Metodyka nauczania języka ukraińskiego obejmuje przygotowanie w zakresie dydaktyki języka ukraińskiego w edukacji przedszkolnej, nauczania początkowego oraz klas IV-VI. Dotyczy zagadnień związanych z rozwijaniem wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie języka, literatury, kultury ukraińskiej; szczegółowe informacje zawarte są w sylabusach, stosownie do poszczególnych etapów kształcenia.
  3. Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się równoległe z realizacją komponentu 2 tego modułu. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.
- Komponenty modułu powinny stanowić integralną całość zaprojektowaną tak, aby wiedza teoretyczna stanowiła podstawę do nabywania praktycznych umiejętności potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela.

Treści kształcenia

1. Podstawy dydaktyki

- 1.1. Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna. Przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe. Główne nurty myślenia o edukacji szkolnej i szkole.
- 1.2. Szkoła jako instytucja wspomagająca rozwój jednostki i społeczeństwa. Modele współczesnej szkoły: tradycyjny, humanistyczny, refleksyjny i emancypacyjny. Szkolnictwo alternatywne. Program ukryty szkoły. Współczesne koncepcje nauczania. Modele profesjonalizmu i ich implikacje dla edukacji nauczycieli. Edukacja do refleksyjnej praktyki.
- 1.3. Proces nauczania – uczenia się. Środowisko uczenia się. Szkolne uczenie się. Cele kształcenia - źródła, sposoby formułowania i rodzaje. Zasady dydaktyki. Metody nauczania. Organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów. Lekcja (jednostka dydaktyczna) i jej budowa. Style i techniki pracy z uczniami. Formy organizacji uczenia się. Środki dydaktyczne.
- 1.4. System oświaty. Organizacja i funkcjonowanie. Aspekty prawne funkcjonowania systemu oświaty i szkoły, elementy prawa oświatowego. Szkoła (w tym szkoła specjalna) i jej program. Europejski kontekst zmiany programu szkoły. Wzorce i modele programów nauczania. Programy przedmiotowe, międzyprzedmiotowe i blokowe. Programy autorskie. Ewaluacja programów. Treści nauczania. Plany pracy dydaktycznej.
- 1.5. Klasa szkolna jako środowisko edukacyjne. Style kierowania klasą. Procesy społeczne w klasie. Integracja klasy szkolnej. Ład i dyscyplina w szkole i w klasie. Poznawanie uczniów i motywowanie ich do nauki. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasie szkolnej. Edukacja włączająca. Indywidualizacja nauczania. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole.
- 1.6. Projektowanie działań edukacyjnych w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz szczególnych uzdolnień uczniów. Kategorie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i charakterystyka ich funkcjonowania. Formy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: przedszkola i szkoły ogólnodostępne, integracyjne oraz specjalne, klasy terapeutyczne, indywidualne nauczanie.

1.7. Diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia. Wewnątrzszkolny system oceniania, sprawdziany i egzaminy zewnętrzne. Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów oraz efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości pracy szkoły.

1.8. Język jako narzędzie pracy nauczyciela. Porozumiewanie się w celach dydaktycznych – sztuka wykładania, sztuka zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów. Edukacyjne zastosowania mediów.

2. Metodyka języka ukraińskiego na danym etapie edukacyjnym/etapach edukacyjnych

2.1. Edukacja przedszkolna i I etap edukacyjny (klasy I - III szkoły podstawowej)– Metodyka języka ukraińskiego (edukacja przedszkolna i I etap edukacyjny (klasy I - III szkoły podstawowej) – 15 W i 15 CW

Dokumentem kierującym edukację przedszkolną oraz na I etapie kształcenia jest Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego na I etapie edukacyjnym, jej cele i treści kształcenia, kumulatywny układ treści kształcenia.

2.1.1. Współczesne koncepcje edukacji małego dziecka. Edukacja małego dziecka jako stymulowanie rozwoju. Specyfika uczenia się dziecka. Podmiotowość i pełnomocność dziecka w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Istota edukacji integralnej. Kształcenie zintegrowane. Kompetencje kluczowe i ich kształtowanie u dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

2.1.2. Specyfika roli nauczyciela w edukacji przedszkolnej i na I etapie edukacyjnym, autorytet nauczyciela. Współpraca nauczyciela z rodzicami dzieci, pracownikami przedszkola i szkoły oraz ze środowiskiem.

2.1.3. Metody, zasady i formy pracy nauczyciela z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej. Formułowanie celów kształcenia. Projektowanie sytuacji edukacyjnych. Proces badawczy w edukacji wczesnoszkolnej. Aktywizowanie dzieci. Organizacja zajęć zintegrowanych. Dostosowywanie sposobu komunikowania się do możliwości dzieci. Organizowanie przestrzeni klasy szkolnej. Podręczniki, pakiety edukacyjne i pomoce dydaktyczne. Edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjnej w pracy z dziećmi. Ocenianie na I etapie edukacyjnym.

2.1.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci. Odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień. Wspomaganie rozwoju poznawczego.

2.1.5. Kształtowanie dojrzałości szkolnej. Kształtowanie u dzieci pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej. Kształtowanie motywacji.

2.1.6. Dostosowywanie działań pedagogicznych do potrzeb i możliwości dziecka, w szczególności do możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dziecka należącego do mniejszości narodowej lub etnicznej, posługującego się językiem regionalnym, pochodzącego z rodziny pracowników migrujących, powracającego z zagranicy.

2.1.8. Trudności w uczeniu się, w tym specyficzne trudności w uczeniu się - profilaktyka, diagnoza, pomoc psychologiczno-pedagogiczna.

2.1.9. Wychowawczy wymiar działań edukacyjnych. Rozwijanie umiejętności społecznych dzieci. Budowanie systemu wartości i rozwijanie postaw etycznych dzieci (z wykorzystaniem utworów literackich i filmowych oraz sytuacji codziennych). Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych. Kształtowanie poczucia przynależności społecznej. Edukacja obywatelska.

2.1.11. Metodyka edukacji językowej, polonistycznej. Kształtowanie umiejętności słuchania. Wspomaganie rozwoju mowy i umiejętności wypowiedzania się. Kultura języka. Kontakt dziecka z dziełem literackim. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisanie. Metodyka nauczania czytania i pisanie. Rozwijanie kompetencji, zainteresowań i nawyków czytelniczych u dziecka. Kształtowanie

elementarnych umiejętności wypowiedzenia się na piśmie. Stymulowanie ekspresji werbalnej i teatralnej dziecka.

2.1.12. Metodyka edukacji przyrodniczej. Kształtowanie u dziecka umiejętności obserwacji i analizy zjawisk przyrodniczych. Organizacja edukacji przyrodniczej w naturalnym środowisku. Rozwijanie kompetencji dziecka w zakresie rozumienia i poszanowania przyrody. Edukacja ekologiczna.

2.1.13. Metodyka edukacji matematycznej. Metodyka wspomagania rozwoju czynności umysłowych ważnych dla uczenia się matematyki przez zabawy, gry i sytuacje zadaniowe. Kształtowanie dojrzałości do uczenia się matematyki w sposób szkolny. Czynnościowe nauczanie matematyki, rola manipulacji przedmiotami i działań na zbiorach zastępczych. Tok postępowania metodycznego przy kształtowaniu pojęć liczbowych i sprawności rachunkowych. Kształtowanie umiejętności matematycznych potrzebnych w sytuacjach życiowych.

2.1.14. Metodyka edukacji muzycznej. Odbiór i tworzenie muzyki przez dziecko. Piosenka dziecięca, śpiew i taniec.

2.1.15. Metodyka edukacji plastycznej. Odbiór sztuki plastycznej przez dziecko. Techniki plastyczne w pracy z dzieckiem.

2.1.16. Metodyka prowadzenia zajęć technicznych i komputerowych. Organizowanie zabaw i działalności konstrukcyjnej dziecka. Zapoznanie dziecka z urządzeniami technicznymi. Budzenie zainteresowań technicznych. Kształtowanie u dziecka umiejętności wykorzystywania komputera w celach edukacyjnych.

2.1.17. Metodyka wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej. Rozwijanie umiejętności ruchowych i sprawności fizycznej dziecka. Organizacja zabaw i gier ruchowych. Ćwiczenia korekcyjno-kompensacyjne.

2.2. II etap edukacyjny (klasy IV - VI szkoły podstawowej) – Metodyka języka ukraińskiego (język i literatura) język: 15 W i 15 ĆW; literatura 15 W i 15 ĆW

2.2.1. Nauka języka ukraińskiego na II etapie edukacyjnym jest zgodna z zapisami Podstawy programowej kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym. Zajęcia dotyczą zagadnień związanych z metodyką języka i literatury na II etapie kształcenia, obejmują przygotowanie do pracy w szkole podstawowej w klasach IV-VI w zakresie nauki języka ukraińskiego oraz analizy i interpretacji tekstów kultury, obejmują projektowanie procesu nauczania z uwzględnieniem dojrzałości emocjonalnej ucznia, w tym tworzenie i modyfikację programów oraz metod dydaktycznych (analiza, ocena, dobór i zatwierdzanie, rozkład materiału).

2.2.2. Podmiotowość i pełnomocność ucznia. Specyfika i prawidłowości uczenia się na I i II etapie edukacyjnym. Charakterystyka głównych operacji umysłowych w uczeniu się przedmiotu. Style poznawcze i strategie uczenia się a style nauczania. Zmiany w funkcjonowaniu poznawczym i społecznym w okresie dorastania oraz ich wpływ na styl uczenia się. Nakład pracy i uzdolnienia w uczeniu się przedmiotu. Kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu (prowadzenia zajęć).

2.2.3. Rola nauczyciela na II etapie edukacyjnym, autorytet nauczyciela. Dostosowywanie sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów. Interakcje ucznia i nauczyciela w toku lekcji. Stymulowanie aktywności poznawczej uczniów, kreowanie sytuacji dydaktycznych, kierowanie pracą uczniów.

2.2.4. Współpraca nauczyciela z rodzicami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem.

2.2.5. Lekcja. Formalna struktura lekcji jako jednostki dydaktycznej. Sytuacje wpływające na przebieg lekcji. Typy i modele lekcji w zakresie przedmiotu. Nauczycielskie i uczniowskie rytuały lekcji. Planowanie lekcji. Formułowanie celów lekcji i dobór treści nauczania.

2.2.5. Metody i zasady nauczania. Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące. Metoda projektów. Praca badawcza ucznia. Dobór metod nauczania.

2.2.6. Formy pracy. Organizacja pracy w klasie, praca w grupach. Indywidualizacja nauczania. Formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu (rodzaju zajęć): wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia. Praca domowa.

2.2.7. Projektowanie środowiska materialnego lekcji. Organizowanie przestrzeni klasy szkolnej. Środki dydaktyczne: podręczniki, pakiety edukacyjne i pomoce dydaktyczne -dobór i wykorzystanie. Edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjnej.

2.2.8. Kontrola i ocena efektów pracy uczniów. Konstruowanie testów i sprawdzianów. Ocenianie i jego rodzaje. Ocenianie bieżące, semestralne i roczne. Ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne. Funkcje oceny. Sprawdzian kończący etap edukacyjny.

2.2.9. Odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień uczniów. Wspomaganie rozwoju poznawczego. Kształtowanie pojęć, postaw, umiejętności praktycznych oraz umiejętności rozwiązywania problemów i wykorzystywania wiedzy. Strukturyzacja wiedzy. Powtarzanie i utrwalanie wiedzy i umiejętności.

2.2.10. Dostosowywanie działań pedagogicznych do potrzeb i możliwości ucznia, w szczególności do możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

2.2.11. Trudności w uczeniu się. Specyficzne trudności w uczeniu się - profilaktyka, diagnoza, pomoc psychologiczno-pedagogiczna.

2.2.12. Sytuacje wychowawcze w toku nauczania przedmiotowego. Rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych uczniów. Kształtowanie umiejętności współpracy uczniów. Budowanie systemu wartości i rozwijanie postaw etycznych uczniów. Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych.

2.2.13. Efektywność nauczania. Warsztat pracy nauczyciela. Wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela. Sprawdzanie i ocenianie jakości kształcenia. Ewaluacja. Analiza oraz ocena własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.

2.2.14. Kształtowanie u uczniów pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej. Kształtowanie motywacji do uczenia się danego przedmiotu. Kształtowanie nawyków systematycznego uczenia się oraz korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu.

IV. Organizacja praktyk

W trakcie praktyk studentowi zapewnia się następujące formy aktywności:

- 1) wizyty w przedszkolach, szkołach i placówkach;
- 2) obserwowanie zajęć;
- 3) asystowanie nauczycielowi prowadzącemu zajęcia;
- 4) samodzielne prowadzenie zajęć;
- 5) planowanie i omawianie zajęć prowadzonych przez siebie i innych (nauczycieli, studentów, słuchaczy).

Uczelnie:

- 1) opracowują zasady odbywania praktyk;
- 2) przygotowują studentów (słuchaczy) do odbycia praktyk;
- 3) zapewniają możliwość omówienia praktyk w trakcie zajęć w uczelni;
- 4) utrzymują systematyczny kontakt z przedszkolami, szkołami i placówkami, w których studenci (słuchacze) odbywają praktyki.

Uczelnie mają obowiązek zapewnić studentom (słuchaczom) w trakcie praktyk:

- 1) warunki umożliwiające zarówno uzyskanie przygotowania praktycznego w zakresie realizacji zadań wychowawczych i opiekuńczych, jak i poznanie różnych klas i zespołów uczniowskich oraz zdobycie odpowiedniego doświadczenia pedagogicznego w zakresie organizacji pracy przedszkola, szkoły lub placówki, planowania, realizowania i oceniania wyników procesu kształcenia;
- 2) dostęp do pracowni specjalistycznych, sprzętu i pomocy dydaktycznych;

- 3) opiekę i nadzór opiekuna praktyk;
- 4) warunki umożliwiające samodzielne opracowanie konspektów lekcji lub scenariuszy zajęć, w oparciu o informacje i wskazówki przekazane przez opiekuna praktyk;
- 5) warunki do prowadzenia lekcji (zajęć) z zastosowaniem technologii informacyjnej, w szczególności z wykorzystaniem treści i zasobów edukacyjnych znajdujących się na portalach internetowych.